

RTU studiju kurss "Kursu bloks "Garīgās attīstības traucējumi": Skolas speciālā pedagoģija (7 mācību jomas)"**0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0651
Nosaukums	Kursu bloks "Garīgās attīstības traucējumi": Skolas speciālā pedagoģija (7 mācību jomas)
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Mārite Rozenfelde - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Ilze Jansone - Doktors, Vecākais pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	2 daļas, 7.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss studentiem sniedz izpratni par speciālās didaktikas pamatnostādnēm, jēdzieniem, pamatprincipiem; sagatavo pedagogus gan teorētiski, gan praktiski darbam ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis: sniegt studentiem teorētiskos un praktiskos priekšstatus par speciālās didaktikas pamatnostādnēm, jēdzieniem, pamatprincipiem, speciālās izglītības saturu, tā apguves, organizācijas, mācību procesa īpatnībām darbā ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Uzdevumi: 1. Izpētīt, analizēt un veidot izpratni par skolotāja darba didaktisko sistēmu (mācību programmas, standarts, mācību metožu un līdzekļu izvēle, mācību stundas plānošana, vērtēšana u.c.) darbā ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem valodas, matemātikas, sociālās un pilsoniskās mācību jomās. 2. Apgūt praktiskās iemaņas mācību priekšmetu programmu pielāgošanai izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. 3. Apgūt praktiskās iemaņas mācību stundu plānošanā, izmantojot atbilstošus mācību līdzekļus, metodes, darba formas darbā ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. 4. Apgūt praktiskās iemaņas izglītojamo izvērtēšanai, vērtēšanas kritēriju izstrādei.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	I daļa 1. Valodas, matemātikas, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu paraugprogrammas. Izpētīt un izvērtēt mācību priekšmetu programmu saturu un standartu, veikt to analīzi. Prast pielāgot mācību programmu saturu izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. 2. Mācību metodes, paņēmieni un darba formas valodu, matemātikas, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību metožu, paņēmieni un darba formu izmantošanu mācību stundās. 3. Mācību līdzekļu izvēle valodu, matemātikas, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību līdzekļu izvēli un izmantošanu mācību stundās. Izstrādāt mācību līdzekli. 4. Teksts un tekstveide. Prast pielāgot un pārveidot tekstu vieglajā valodā atbilstoši izglītojamo attīstības līmenim. 5. Izglītojamo mācību sasniegumu izvērtēšana valodu, matemātikas, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību sasniegumu izvērtēšanas sistēmu. Izstrādāt izvērtēšanas kritērijus. 6. Mācību stundas plānošana. Izstrādāt pēc Ganjē mācību stundas plānošanas modeļa mācību stundu, izmantojot atbilstošas mācību metodes un mācību līdzekļus. II daļa 1. Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā, dabaszinātņu, tehnoloģiju, veselības un fizisko aktivitāšu jomas mācību priekšmetu paraugprogrammas. Izpētīt un izvērtēt mācību priekšmetu programmu saturu un standartu, veikt to analīzi. Prast pielāgot mācību programmu saturu izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. 2. Mācību metodes, paņēmieni un darba formas kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā, dabaszinātņu, tehnoloģiju, veselības un fizisko aktivitāšu jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību metožu, paņēmieni un darba formu izmantošanu mācību stundās. 3. Mācību līdzekļu izvēle kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā, dabaszinātņu, tehnoloģiju, veselības un fizisko aktivitāšu jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību līdzekļu izvēli un izmantošanu mācību stundās. Izstrādāt mācību līdzekli. 4. Izglītojamo mācību sasniegumu izvērtēšana valodu, matemātikas, sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu mācību stundās. Izpētīt un analizēt mācību sasniegumu izvērtēšanas sistēmu. Izstrādāt izvērtēšanas kritērijus. 6. Mācību stundas plānošana. Izstrādāt pēc Ganjē mācību stundas plānošanas modeļa mācību stundu, izmantojot atbilstošas mācību metodes un mācību līdzekļus.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Freimanis I. (2007). Ieskats speciālās skolas darbā. R: IU RAKA 2. Guseva V. (2012). Diferencētas mācības iekļaujošās pieejas nodrošināšanai pamatizglītības pirmajā posmā. Promocijas darba kopsavilkums. Rēzekne: RTA (Skolas pedagoģijas apakšnozare) 3. Liepiņa S. (2008). Speciālā psiholoģija. R: Raka 4. Nīmanis D. (2008). Bērnu ar speciālām un īpašām vajadzībām iekļaujošā izglītībā Latvijā: vēsturiskais un mūsdienu konteksts. Promocijas darbs pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai. Rīga: LU (Sociālās pedagoģijas apakšnozarē) 5. Ed. Uusiautti S & Maatta K. New methods of special education. (2018). Berlin, New York: Peter Lang (LUB IZPB) 6. Rozenfelde M. (2018). Skolēnu ar speciālām vajadzībām iekļaušanas vispārējās izglītības iestādēs atbalsta sistēma. Rēzekne:RTA 7. Ed. Florian. (2007). The sage handbook of special education. (LUB IZPB) 8. Zamskis H. Speciālās pedagoģijas vēsture: bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem izpēti, audzināšanas un mācīšanas vēsture no senajiem laikiem līdz 20. gadsimta vidum. Rīga: RaKa, 2007. Papildu/Additional: 1. Gibson, S., Blandford, S. (2005). Managing Special educational needs. Paul Chapman Publishing 2. Gay G. (2018). Culturally responsive teaching: theory, research and practice (Multicultural education series). New York: Teachers College Press. 3. Matemātiskie jēdzieni un uzdevumi kompetenču pieejā. www.visc.gov.lv 4. Mācību priekšmetu programmas un mācību līdzekļi. www.mape.skola2030.lv 5. Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem. www.likumi.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	Zināšanas par mācību procesu 7 mācību jomās. Zināšanas speciālajā pedagoģijā.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
I daļa	6	6	2	6
1.Speciālā didaktika, pamatjēdzieni. Mācību procesa speciālajā izglītībā mērķis, uzdevumi, galvenās likumsakarības. Mācību principi speciālajā izglītībā. Mācību procesa speciālajā izglītībā organizācijas formas.				
2.Speciālās izglītības saturs, tā apguves, organizācijas un mācību procesa īpatnības izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību procesa izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem plānošana. Diferencēta mācību procesa organizēšana. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana. Vērtēšanas izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem didaktiskie aspekti. Sasniedzamie mācību rezultāti un to analīze. Mācību stundas modelēšana, izvērtēšana, pilnveidošana. Mācību priekšmetu programmu modifikācija, pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem.	8	8	2	8
3.Valodu mācību jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Valodas attīstības īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Valodu jomas mācību priekšmetos apgūstamo prasmju (lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās) apguves īpatnības izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Dzimtās valodas mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Lasīšanas mācīšanas metodes un paņēmieni. Teksts un tekstveide. Rakstīšanas mācīšanas metodes un paņēmieni. Saņiņa. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana dzimtās valodas stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Mācību priekšmeta programmas pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija. Mācību līdzekļu izstrāde, teksta pārveidošana vieglajā valodā, vērtēšanas kritēriju izstrāde.	8	20	6	26
4.Sociālās un pilsoniskās mācību jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Sociālo zinību un vēstures apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Sociālo zinību mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Latvijas un pasaules vēstures mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana sociālo zinību un vēstures stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Sociālo zinību un vēstures mācību priekšmetu programmu pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija. Mācību līdzekļu izstrāde, vērtēšanas kritēriju izstrāde, mācību stundas plānošana pēc Ganjē.	10	20	6	26
5.Matemātikas izglītības jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Matemātikas apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Matemātikas mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Matemātikas mācību priekšmeta saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana matemātikas stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Matemātikas mācību priekšmeta programmas pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija. Mācību līdzekļu izstrāde, vērtēšanas kritēriju izstrāde.	10	10	4	24
II daļa	10	16	3	18
1.Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā izglītības jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Literatūras, vizuālās mākslas un mūzikas apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Literatūras mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Vizuālās mākslas mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Mūzikas mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Literatūras, vizuālās mākslas un mūzikas mācību priekšmeta saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana literatūras, vizuālās mākslas un mūzikas stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Literatūras, vizuālās mākslas, mūzikas mācību priekšmetu programmu pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija.				

2. Dabaszinātņu izglītības jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Dabaszinību un ģeogrāfijas apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Dabaszinību mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Ģeogrāfijas mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Dabaszinību un ģeogrāfijas mācību priekšmetu saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana dabaszinību un ģeogrāfijas stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Dabaszinību un ģeogrāfijas mācību priekšmetu programmu pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija.	8	12	3	18
3. Tehnoloģiju izglītības jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Dizaina un tehnoloģiju apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmeta saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana dizaina un tehnoloģiju stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmeta programmas pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija.	8	8	3	18
4. Veselības un fizisko aktivitāšu izglītības jomas zināšanu un prasmju apguve izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Fizisko aktivitāšu apguves īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Sporta un veselības mācību priekšmeta apguves mērķis un uzdevumi. Sporta un veselības mācību priekšmeta saturs. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana sporta un veselības stundās. Vērtēšana - pārbaudes darbu veidi, pašvērtējums, sasniegtie rezultāti. Sporta un veselības mācību priekšmeta programmas pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību stundas darba organizācija.	6	8	3	15
Kopā:	74	108	32	159

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Izprot speciālās didaktikas pamatnostādnes, jēdzienus, pamatprincipus. 2. Izprot izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem individuālās attīstības īpatnības, mācīšanās vajadzības, iespējamās grūtības mācību procesā. 3. Pārzina mācību priekšmetu programmu modifikācijas iespējas. 4. Pārzina atbilstošas mācību metožu un darba formu pielietojumu dažādu tipu stundās visās izglītības jomās izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem, nodrošinot diferencētu mācību procesu. 5. Pārzina mācību stundu vadīšanas metodiku visās izglītības jomās izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem, realizējot noteikumus par valsts standartu pamatizglītībā noteikto izglītības jomu saturu. 6. Ir izpratne par pedagogam nepieciešamajām kompetencēm un personiskajām īpašībām, strādājot ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas, materiālu izstrāde, ieskaite darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta, vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.
PRASMES: 1. Spēj individuāli vai sadarbībā ar kolēģiem visās izglītības jomās plānot izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem mācību procesu, izvirzot diferencētus sasniegtos rezultātus, izvēloties atbilstošas metodes, paņēmieni, mācību līdzekļus. 2. Spēj identificēt pedagoģiskajā procesā izglītojamā ar garīgās attīstības traucējumiem individuālās attīstības un mācīšanās vajadzības, noteikt grūtības un šķēršļus mācībās. 3. Prot veikt nepieciešamo modifikāciju mācību programmā atbilstoši izglītojamā ar garīgās attīstības traucējumiem speciālajām vajadzībām. 4. Prot atlasīt un pielietot pētījumos balstītus pedagoģiskos paņēmieni darbā ar izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas, materiālu izstrāde, ieskaite darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta, vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.
KOMPETENCE: 1. Spēj veidot emocionāli un fiziski drošu izglītojamā ar garīgās attīstības traucējumiem mācīšanās un attīstības vajadzībām atbilstošu vidi. 2. Spēj integrēt kursā gūtās zināšanas un prasmes praktiskā darbībā, piedāvājot izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem uz individualizāciju vērstu, diferencētu mācību procesu (mācību metodes, paņēmieni, mācību līdzekļi u.c.). 3. Spēj argumentēti aizstāvēt savu viedokli prezentācijās un diskusijās, plānot, īstenot un izvērtēt savu profesionālo pilnveidi.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas, materiālu izstrāde, ieskaite darba izpilde. Vērtēšana tiek veikta, vadoties pēc iegūto zināšanu apjoma un kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgie darbi.	30
Semināri (prezentācija).	30
Eksāmena darba izpilde.	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	4.0	22.0	22.0	0.0	*		
2.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	